

Om kroneforlenging og rotstifter

Lektor ved Tandlægehøjskolen i København, Alireza Sahafi, kikker på prefabrikerte rotstifter på Nordental-messen. I bakgrunnen er moderatoren for den aktuelle sesjonen, Gunhild V. Strand, i samtale med Mette Caspersen fra 3M.

Aforlenging av den kliniske kronen er indisert både som preprotetisk kirurgi og i noen tilfeller som estetisk korreksjon av tannkjøttslinjer. Det er dessuten ofte aktuelt å bruke rotstifter i den protetiske behandlingen. Disse metodene ble behandlet i to ulike foredrag på landsmøtet: Kroneforlenging ble omtalt av Knut Leknes

og Harald Nesse fra Universitetet i Bergen, mens Alireza Sahafi fra Tandlægehøjskolen i København snakket om rotstifter.

Kirurgisk kroneforlenging

Kirurgisk justering av gingiva kan være nyttig preprotetisk behandling, både for å gi økt retensjon og bedre forholdene for avtrykkstagnung. Metodene kan også brukes for å oppnå estetiske forbedringer. De aktuelle metodene er gingivektomi og apikalforskjøvet lapp, med eller uten beinfjerning. Stikkordet er god planlegging, siden det er snakk om irreversible inngrep. Blant annet må den biologiske bredden på periodontiet vurderes – dvs. den vertikale bredden på det koronalt festede vevet regnet fra den alveolare beinkanten. Andre faktorer, som furkasjonsinvolvering, må også tas i betraktning. Man bør bruke skjærende instrumenter, ikke elektrokirurgi, og ev. beinfjerning må gjøres med håndinstrumenter. Foredragsholderne illustrerte teknikkene med ulike kasus, også der man korrigerer gingivalranden av estetiske grunner. Hvorfor ikke sette inn et implantat, kunne man spørre. Svaret er blant annet at det naturlige tannfestet med friskt periodontium er det beste, tross alt, og at inngrepene for kroneforelenging kan være enkle, avgrensede og målrettede.

Mange slags rotstifter

Bruk av rotstifter i protetisk behandling er omgitt av myter og tradisjoner, sa Alireza Sahafi. Hensikten med rotstifter er at de skal gi styrke og stabili-

tet til den restaurerte tannen. Det finnes rotstifter med ulik styrke, ulik utforming og fremstilt av forskjellige materialer. Preformerte stifter finnes i f.eks. titan, zirkoniumdioksid og fiberforsterket plast. Utformingen kan være konisk eller sylindrisk. Som en pekepinn anbefalte Sahafi at det kun brukes en direkte oppbygning uten stifter når det er tre gjenværende vegger i kaviteten. Hvis det var to gjenværende vegger, er det aktuelt med en preformert sylindrisk stift kombinert med et direkte oppbyggingsmateriale. En støpt stift er indisert når det finnes kun én gjenværende vegg eller mindre. Adhesiv sementering ga bedre styrke, og det ble anbefalt å overflatebehandle stiften med aktiv sandblåsing («tribokjemisk behandling»), og at rotkanalen ble ruet opp med hånd-diamant. Det gir bedre styrke hvis prepareringen utformes slik at man får en «tønnebånde-effekt» («ferrule-effekt») som virker stabiliserende. Uansett må det være mer enn 4 mm gjenværende rotfylingsmasse apikalt for stiften.

Tekst og foto: Nils Roar Gjerdet